

a külföldi zsidók. Amikor például Chaim Pozner megkapta az első hírt arról, hogy Hitler titkos parancsot adott ki a zsidók megsemmisítésére, átadta ezt az értesülést V. C. Farrellnek, a genfi brit hírszerző részleg fejének, a szövetségeseknek való továbbítás céljából, és Benjamin Segalowitznak, a Svájci Zsidó Közösségek sajtóirodája igazgatójának, állítólag a lehetőségek szerinti terjesztésre. A svájci állampolgárságú Segalowitz egyszerűen elküldte Gerhart Riegnernek, ő meg a berni amerikai követség révén Washingtonnak (lásd a 23. fejezetet). A hír ugyan 1942 végén nyilvánosságra került, de csak kurta közleményként jelent meg a sajtóban. Nem volt semmilyen valamirevaló próbálkozás arra, hogy a zsidó tömegeket megmozgassák, vagy értesítsék e parancs horderejéről. Ugyanez áll az auschwitzi jegyzőkönyvekre, amelyeknek a másolatát állítólag röviddel elkészültük után megküldték Schwalbnak. Ha május elején a jegyzőkönyv alapján sajtóhadjárat indult volna, akkor az kijózanító hatással lehetett volna Magyarországot politikai és kormányzati vezetőire, akiknek a közreműködése nélkül a németek nem hajthatták volna végre népirtó terveiket.

A zsidó szervezetek korlátozott hatóereje nagyrészt az együttműködés és a központi vezetés hiányából eredeztethető. A világ zsidóságának vezetői, köztük a Zsidó Világkongresszus, a palesztinai Jewish Agency a Ci-onista Világszövetség vezetői a háború idején vagy New Yorkban éltek (Stephen S. Wise rabbi és dr. Nahum Goldman), vagy Londonban (dr. Chaim Weizmann), vagy Jeruzsálemben (David Ben-Gurion és Moshe Shertok), és saját kormányukhoz bejáratos közvetítőkként működtek. A csúcsvezetők híján a különböző svájci szervezetek vezetői különféle apró, jelentéktelen politikai, ideológiai és személyi ellenségeskedésbe keveredtek, mindannyian féltékenyen őrködtek a maguk hatalmán, kiváltságain és kapcsolatain. Szigorú ellenőrzést gyakoroltak elkülönített szegényes pénzeszközeik felett, rendszerint titokban tartva bevételeik forrását és nagyságát; általában egymástól elszigetelve működtek, külön kapcsolatokat tartottak a maguk központjával és mind azon igyekeztek, hogy bizonyítékokat gyűjtsenek a háború alatt és után arról, hogy milyen sikereket értek el a mentésben, s azzal vádolták a többieket, hogy azok nem tettek eleget.²⁹⁶ Együttműködés híján, az egymásnak ellentmondó jeladások következtében dupla erőfeszítésre volt szükség, és esetenként késést szenvedtek a vállalkozások.

1942-től a Jewish Agency vezetősége Jeruzsálemben és Isztambulban is megkísérelte rávenni a nemzetközi zsidó szervezetek vezetőit a vállalkozások összehangolására.²⁹⁷ Ezek az erőfeszítések nem jártak teljes sikerrel: a Histadruttal és a Haluccal kapcsolatban álló vezetők két különálló segélybizottságot alakítottak; egyik sem volt sem hosszú életű, sem